

Tomasz Pietrasiewicz

Słowo wstępne

Kolejny monograficzny numer pisma „Scriptores” wydawanego przez Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” poświęcony jest osobie śp. Janusza Krupskiego. Ukazuje się on w pierwszą rocznicę jego śmierci w katastrofie koło Smoleńska.

Janusz Krupski po raz pierwszy pojawił się w siedzibie Teatru NN, w Bramie Grodzkiej, w połowie lat 90., przygotowując do druku na nasze zlecenie esej Władysława Panasza *Oko Cadyka*. Niestety, tekst ten nigdy nie został opublikowany w kształcie edytorskim przez niego zaproponowanym. W tym samym czasie wydał on dla Teatru NN inną książkę, zatytułowaną *Brama* (1998), podsumowującą pierwsze lata działalności Teatru.

Praca nad tą książką zbliżyła go na tyle do tego miejsca, że w czasie swoich krótkich wizyt w Lublinie – do którego przyjeżdżał z Warszawy – zawsze starał się tu przychodzić. Dzięki temu na bieżąco wiedziałem o jego imponujących planach wydawniczych i kolejnych ważnych książkach ukazujących się w jego wydawnictwie (Krupski i S-ka). W 2000 roku w Ośrodku odbyła się promocja jednej z wydanych przez niego książek – monumentalnego albumu *Bramy nieba. Bożnice murowane na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej* przygotowanego przez Marię i Kazimierza Piechotków (1999). Po zawieszeniu działalności wydawniczej spowodowanej trudnościami ekonomicznymi oraz objęciem przez Janusza stanowiska zastępcy dyrektora IPN-u, nadal utrzymywaliśmy ze sobą kontakt.

Gdy w 2005 roku zaczęliśmy w Ośrodku zbierać materiały do numeru „Scrip-

tores” poświęconego niezależnemu ruchowi wydawniczemu w Lublinie, zacząłem Janusza dokładnie wypytywać o historię powstania pisma „Spotkania” i związanej z nim podziemnej drukarni. Dopiero po tych rozmowach dotarło do mnie, że niezależny ruch wydawniczy narodził się w Lublinie, a nie w Warszawie, wraz z powstaniem Niezależnej Oficyny Wydawniczej (NOW-ej) – jak głosiła obiegowa opinia.

Z wieloma osobami związanymi ze „Spotkaniami” i niezależną poligrafią zostały nagrane wywiady, dzięki którym w roku 2009 mógł ukazać się numer „Scriptores” zatytułowany „Siła Wolnego Słowa” – otwierający cykl publikacji, który nazwaliśmy „Lublin – Drogi do Wolności”. Ten numer „Scriptores” w całości poświęcony był niezależnemu ruchowi wydawniczemu w Lublinie.

Wtedy też zrodziła się w Ośrodku idea stworzenia stałej ekspozycji pokazującej ten ruch, a w szczególności „Spotkania”. Dla prezentacji tego pomysłu zorganizowaliśmy dużą publiczną debatę (2008). Cały projekt został nazwany „Siła Wolnego Słowa” i miał poparcie zarówno Janusza Krupskiego, jak i środowiska „Spotkań”.

Naturalnym miejscem dla wspomnianej ekspozycji staną się pomieszczenia niedawno otwartej przez Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” Izby Drukarstwa. Tam w roku 2010 spotkałem się z Januszem Krupskim, na miesiąc przed jego śmiercią, i przedstawiłem mu koncepcję wystawy. Był z nami jeszcze Maciej Sobieraj, również związany ze „Spotkaniami”. To wtedy Janusz podjął decyzję o przekazaniu na wystawę jed-

Słowo wstępne

nego z dwóch pierwszych powielaczy z drukarni „Spotkań”, na którym drukowano „bibułę”.

Wystawa zostanie otwarta w 35. rocznicę powstania drukarni „Spotkań”, czyli w czerwcu 2011 roku. Wtedy też ukaze się numer „Scriptores” zawierający materiały o środowisku „Spotkań”.

Kiedy dotarła do nas wiadomość o śmierci Janusza Krupskiego, zdecydowaliśmy się również na przygotowanie numeru „Scriptores” poświęconego jego osobie.

* * *

Chciałbym w imieniu Ośrodka, a w szczególności zespołu pracującego nad „Scriptores”, podziękować wszystkim osobom, których życzliwość i wsparcie umożliwiły ukazanie się niniejszego numeru. Dziękuję najpierw Pani Joannie Krupskiej, która okazała wiele zrozumienia dla naszej inicjatywy. Panu Janowi Stanisławowi Ciechanowskiemu, pełniącemu obowiązki kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, dziękuję za zainteresowanie projektem i gotowość finansowego wsparcia naszego wy-

dawnictwa. Panu Maciejowi Sobierajowi jestem wdzięczny za merytoryczną opiekę nad „Scriptores”, pomoc przy wyszukiwaniu materiałów, służenie radą, wyjaśnieniami i podpowiedziami. Za życzliwe udostępnienie artykułów i fotografii do niniejszego numeru dziękuję: Panu Januszowi Bazydle (redaktorowi „Kombatanta”), Panu Mariuszowi Dworsatschkowi (wicedyrektorowi Zakładu Narodowego im. Ossolińskich), Panu Janowi Rumanowi (redaktorowi naczelnemu „Biuletynu IPN”), Księdzu Alfredowi Wierzbickiemu (dyrektorowi Instytutu Jana Pawła II, wydawcy „Ethosu”), Ojcu Ludwikowi Wiśniewskiemu OP (autorowi tekstu *Wspomnienie o Januszu Krupskim. Był człowiekiem sumienia*), Panu Janowi Żarynowi (autorowi tekstu *Wiceprezes*) oraz Kołu Naukowemu Historyków Studentów KUL (wydawcy *Księgi Jubileuszowej 90-lecia Koła Naukowego Historyków Studentów KUL*). Wreszcie serdecznie dziękuję osobom należącym do środowiska „Spotkań”, które udzieliły Ośrodkowi wywiadów i których relacje (oraz zbiory fotografii) wykorzystujemy w niniejszym numerze „Scriptores”.

Nagranie w Ośrodku „Brama Grodzka – Teatr NN”.
Na zdjęciu Janusz Krupski,
Wioletta Wejman i Łukasz
Kowalski. Listopad 2007.
Fot. Tomasz Czajkowski.
Archiwum TNN.